

На основу члана 55. став 7. Закона о високом образовању (“Службени гласник РС” број 76/05), члана 41. став 1. тачка 26. Статута Универзитета у Београду (“Гласник Универзитета у Београду”, број 131/06), а у складу са основним етичким канонима које је усвојила Конференција универзитета Србије – КОНУС, Сенат Универзитета у Београду, на седници одржаној 17. октобра 2007. године, донео је

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

ЦИЉЕВИ

Члан 1.

Кодекс професионалне етике на Универзитету у Београду, (у даљем тексту: Етички кодекс), доноси се у циљу очувања достојанства професије и развијања и унапређивања моралних вредности академске заједнице као и ради заштите вредности знања и уважавања и подизања свести о одговорности универзитетских наставника и свих чланова академске заједнице.

ОСНОВНА НАЧЕЛА

Члан 2.

Основна начела дефинисана Уставом Републике Србије која су полазиште сваког рада и деловања на Универзитету у Београду (у даљем тексту: Универзитет), јесу:

- једнакост свих грађана пред законом
- забрана дискриминације
- неприкосновеност људског живота и достојанства
- аутономија универзитета
- слобода научног и уметничког стварања
- развијање духа толеранције

САДРЖАЈ, ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ И НАЧИН ДЕЛОВАЊА

Члан 3.

(1) Етички кодекс садржи морална начела и начела професионалне етике сходно којима се понашају сви чланови академске заједнице Универзитета, у свом професионалном и јавном деловању.

(2) Чланови универзитетске академске заједнице су сви наставници, научници, сарадници, студенти и други учесници у процесу високог образовања, научног истраживања и стручног рада.

Члан 2.

(3) Начела Етичког кодекса примењују се на одговарајући начин и на лица која нису чланови академске заједнице Универзитета али учествују у раду и деловању Универзитета, и уколико се њихово понашање и деловање може непосредно повезати са Универзитетом.

(4) Етички кодекс састоји се од основних канона у оквиру којих су прописани стандарди понашања прилагођени потребама Универзитета као и морално неприхватљиво понашање на Универзитету и у вези с њим.

(5) Високошколске јединице које су у саставу Универзитета могу својим општим актом допунити стандарде понашања као и морално неприхватљиво понашање правилима специфичним за поједину високошколску јединицу на начин да они не могу бити у супротности с овим Етичким кодексом.

(6) Одлуке донете у поступку примене Етичког кодекса делују својим ауторитетом и могу бити основ за доношење одлуке у смислу Закона о високом образовању.

II – ОСНОВНИ ЕТИЧКИ КАНОНИ

Члан 4.

Основни етички канони, у смислу овога Етичког кодекса јесу:

Канон 1.: У односу према професији чланови академске заједнице су слободни и одговорни да у свом раду траже и бране истину.

Канон 2.: У односу према студентима наставници и сарадници подстичу слободан и одговоран прилаз учењу и исказивању стеченог знања.

Канон 3.: У односу према колегама сви чланови академске заједнице дужни су да негују колегијалне односе који су засновани на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о заједничким академским интересима

Канон 4.: У односу према институцији, сви чланови академске заједнице као и лица из чл. 3. став 3. овог Етичког кодекса, дужни су да чувају интегритет академске институције и да раде по свом најбољем знању, савесно, марљиво, културно и посвећено.

Канон 5.: У односу према окружењу чланови академске заједнице учествују у друштвеном животу као сви грађани, али своје ангажовање усклађују са обавезама у оквиру научне области за коју су бирани, обавезама према студентима, настави и интересима у академској институцији.

Члан 5.

Канон 1.: Однос према професији

(1) У односу према професији чланови академске заједнице су слободни и одговорни да у свом раду траже и бране истину, онако како је виде и у том смислу дужни су да остварују следеће стандарде:

- унапређују сопствена знања и властите компетенције;
- настоје да достигну највиши ниво на плану научних сазнања и технолошких решења као и њиховог преношења у научној области којом се баве;
- обезбеђују тачност и прецизност у саопштавању тих сазнања у оквиру садржаја студијског програма који се остварује;
- развијају у подстичу критичку мисао;
- промовишу академске слободе и слободу духа;
- негују самодисциплину;
- буду правични у коришћењу, проширивању и преношењу знања;
- испољавају интелектуално поштење.

(2) Морално неприхватљиво понашање јесте свако непоштовање утврђених стандарда деловањем или пропуштањем да се делује, чиме се угрожава или компромитује слобода стварања и стваралачки дух.

(3) Као морално неприхватљиво понашање посебно се издваја сваки облик плагирања радова и идеја учињен од стране члана академске заједнице.

Члан 6.

Канон 2.: Однос према студентима

(1) У односу према студентима наставници и сарадници подстичу слободан и одговоран прилаз учењу и исказивању стеченог знања у ком циљу су наставници и сарадници дужни да афирмишу следеће стандарде:

- задовоље највише професионалне стандарде у настави;
- буду студентима интелектуални водичи и саветници као и да доприносе интелектуалном развоју студената унутар научне области у којој се настава обавља;
- успоставе са студентима однос међусобног уважавања и поверења;
- обезбеде објективан, поуздан и ујединачен систем праћења рада и оцењивања знања студената;
- пружају једнаке могућности унапређења знања које свим студентима обезбеђује могућност за подједнак напредак;
- штите академске слободе и права студената.

(2) Морално неприхватљиво понашање јесте деловање супротно утврђеним стандардима као што су: искоришћавање, злоупотреба и дискриминисање студената, као и на други начин недолично понашање према њима.

(3) Као морално неприхватљиво понашање посебно се издваја сваки облик атака на личност студента, а нарочито сексуално узнемиравање под којим се подразумева специфичан облик узнемиравања које карактерише изостанак пристанка или одбијање друге стране, а укључује понављано нежељено упућивање вербалних и физичких предлога полне природе другој особи, физичко напастовање, понављано нежељено изношење шала и опаски које су полно обојене, укључујући алузије на пол и полну оријентацију, ругање и исмејавање које је полно обојено, излагање полно увредљивог и узнемирујућег

материјала и захтевање полних услуга у замену за одређено деловање или пропуштање с позиције ауторитета.

Члан 7.

Канон 3.: Однос према колегама

(1) У односу према колегама сви чланови академске заједнице дужни су да негују колегијалне односе који су засновани на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о заједничким академским интересима, у ком смислу дужни су да остварују следеће стандарде:

- размењују критике уз уважавање туђих мишљења;
- у професионалном вредновању колега поступају сходно принципима објективности, непристрасности, разборитости, коректности, дијалога и толеранције;
- поштују и бране стваралачку слободу сарадника;
- учествују у ваннаставним активностима и да прихватају обавезе у органима академске институције.

(2) Морално неприхватљиво понашање јесте деловање супротно утврђеним стандардима, међу којима се посебно наглашава урушавање угледа члана академске заједнице поступцима који представљају наметање колегама услова за напредовања који нису у складу са позитивним прописима и добрим академским обичајима, а који резултирају стицањем материјалне или какве друге користи по учиниоца, односно, урушавање угледа члана академске заједнице злонамерним деловањем.

Члан 8.

Канон 4.: Однос према институцији

(1) У односу према институцији, сви чланови академске заједнице као и лица из чл. 3. став 3. овог Етичког кодекса, дужни су да чувају интегритет академске институције и да раде по свом најбољем знању, савесно, марљиво, културно и посвећено, и уостварењу овог канона дужни су да се придржавају следећих стандарда:

- поштују устројства институције уз слободу да критикују и мењају њена правила;

– у случају ангажовања ван академске институције свој рад регулишу сходно прописима о сукобу интереса на Универзитету и ускладе га са интересима матичне институције;

– обезбеде континуитет наставног процеса у случају прекида и престанка рада;

– у свим поступцима који се односе на остварење стандарда из Етичког кодекса или су у вези с њима, члановима академске заједнице о чијим се правима и интересима ради буде омогућено учествовање у поступку, право да се изјасне о релевантним наводима и да изнесу своје аргументе, као и равноправан положај у поступку у односу на друге учеснике који се налазе у истом или сличном положају.

(2) Морално неприхватљиво понашање јесте свако непоштовање утврђених стандарда деловањем или пропуштањем да се делује, чиме се угрожава или компромитује академска институција.

Члан 9.

Канон 5.: Однос према окружењу

(1) У односу према окружењу чланови академске заједнице учествују у друштвеном животу као сви грађани, али своје ангажовање усклађују са обавезама у оквиру научне области за коју су бирани, обавезама према студентима, настави и интересима у академској институцији.

(2) Чланови универзитетске академске заједнице дужни су да наведу када јавно наступају у име Универзитета.

(3) Чланови универзитетске академске заједнице дужни су да се боре против свих видова корупције у високом образовању и у том смислу обавезни да изграђују и следе механизме безбедног пријављивања и испитивања случајева корупције унутар Универзитета.

(4) Морално неприхватљиво понашање јесте свако непоштовање утврђених стандарда деловањем или пропуштањем да се делује, посебно наглашавајући обавезе свих чланова академске заједнице према студентима и настави уз изричиту забрану злоупотребе академског ауторитета ради остваривања личних, породичних и политичких интереса.

III – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 10.

Сви изрази коришћени у овом Етичком кодексу који се односе на физичка лица, а дати су у мушком роду, тумаче се на начин да обухватају и особе женског пола (члан/чланица, студент/студенткиња, наставник/наставница итд.)

Члан 11.

Ступањем на снагу овог Етичког кодекса престаје да важи Етички кодекс донет од стране Савета Универзитета 18. марта 2003. године, број: 02 324/1, (“Гласник Универзитета у Београду”, број 116/03)

Члан 12.

Овај Етички кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Гласнику Универзитета у Београду”.

(Број: 612-2094/1/07)

ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА
Ректор

Проф. др Бранко Ковачевић, с.р.